

Datum 2024-01-18

Diarienummer SLK 2023–01123

Justitiedepartementet

Dnr: Ju2023/02781

ju.remissvar@regeringskansliet.se

ju.L4@regeringskansliet.se

Yttrande över remiss från Justitiedepartementet, Säkerhetszoner – ökade möjligheter för polisen att visitera för att förebygga brott, Ds 2023:31

Göteborgs Stad har för yttrande erhållit rubricerade remiss. På grund av den korta remisstiden har staden inte kunnat behandla remissen politiskt. Stadsledningskontorets yttrande över remissen bifogas.

De politiska partierna i Göteborgs kommunstyrelse har givits möjlighet att inkomma med egna yttranden över remissen vilka biläggs.

Datum 2024-01-12
Diarienummer SLK 2023-01123

Justitiedepartementet
Dnr: Ju2023/02781
ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.L4@regeringskansliet.se

Yttrande över remiss från Justitiedepartementet, Säkerhetszoner – ökade möjligheter för polisen att visitera för att förebygga brott, Ds 2023:31

Stadsledningskontoret anser att det inte är möjligt att bedöma i vilken utsträckning förslaget kommer att få tillräcklig effekt i förhållande till dess syfte. Lagstiftningen är ingripande i enskilda människors liv samtidigt som det finns vissa oklarheter i hur den föreslagna lagstiftningen kommer att tillämpas i praktiken. När en lag ger ett så betydande utrymme för tolkning och praxisbildning är det svårt att på förhand bedöma om lagförslagets begränsningar av individers fri- och rättigheter står i proportion till nyttan med lagen.

Stadsledningskontoret ser dock vissa risker med förslaget. Det är troligt att de säkerhetszoner som införs, i huvudsak kommer att gälla på platser i utsatta områden. Människor i dessa områden kan uppleva att de behandlas annorlunda än invånare i andra områden, vilket kan skapa en känsla av stigmatisering. När områden bedöms som problematiska kan invånarnas förtroende för myndigheterna försämrats. Tilliten till polisen och även de kommunala verksamheterna kan minska, något som bland annat kan leda till att det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet påverkas negativt genom att färre personer är villiga att söka stöd och ta emot den hjälp som erbjuds. Inrättande av en säkerhetszon indikerar att risken för allvarlig brottslighet är hög vilket kan avskräcka invånare som inte är involverade i kriminella aktiviteter från att vistas i området. Detta kan innebära en risk för att kriminella nätverks inflytande ökar i de områden där säkerhetszoner införs.

Samtidigt kan konstateras att det finns ett behov av ytterligare åtgärder för att förhindra de kriminella nätverkens aktiviteter och återupprätta tryggheten i lokalsamhället, inte minst i utsatta områden. Den föreslagna lagstiftningen kan eventuellt, tillsammans med andra nödvändiga insatser, bidra till att skapa tryggare och säkrare livsmiljöer genom att minska de kriminella nätverkens inflytande och kontroll i de områden som är särskilt utsatta för deras brottslighet.

Stadsledningskontoret gör bedömningen att säkerhetszoner kan ha såväl positiva som negativa effekter på barns möjlighet att tillgodogöra sig sina rättigheter enligt barnkonventionen. Inrättandet av säkerhetszoner kan vara en åtgärd som staten kan nyttja för att genomföra eller säkerställa barns rättigheter. Om åtgärden får till effekt att miljön blir lugnare och tryggare får det en positiv effekt för de barn som vistas i ett det aktuella området. Att förebygga och förhindra att barn utsätts för brott är att säkerställa barnets rätt till liv, överlevnad och utveckling (artikel 6 barnkonventionen). Samtidigt kan inrättandet av säkerhetszoner så som ovan beskrivits minska barn och ungas tillit till polisen och andra myndigheter vilket kan påverka deras benägenhet att till exempel söka och ta emot stöd från socialtjänst och skola.

Stadsledningskontoret delar utredningens bedömning att ett beslut om kroppsvisitation eller husrannsakan som involverar ett barn bör fattas med särskild omsorg. Åtgärden måste vara i linje med de rättigheter som tillerkänns barn enligt barnkonventionen. Det innebär bland annat att hänsyn måste tas till barnkonventionens bestämmelser om barnets bästa och dess rätt till integritet. Det gör sig särskilt gällande ju yngre barnet är och om barnet har en funktionsnedsättning. Om en kroppsvisitation eller husrannsakan anses motiverad, bör den genomföras på ett sätt som medför så lite obehag som möjligt för barnet. I vissa situationer kan det vara angeläget att kontakta barnets vårdnadshavare.

Det är viktigt att framhålla att nya möjligheter att besluta om säkerhetszoner enbart skulle utgöra ett verktyg bland flera för att minska de kriminella nätverkens inflytande och öka tryggheten i samhället. För att den föreslagna lagstiftningen ska få en effekt på ett område krävs att polis, socialtjänst och andra aktörer genomför fler insatser för att motverka och förebygga att ungdomar i riskzonen för gängkriminalitet rekryteras av gängen.

Göteborg den 12 januari 2024

Louise Odengard
Avdelningschef
Beslutsunderlag och utredning

Yttrande
2024-01-15

Socialdemokraterna

Yttrande angående – Yttrande över remiss från Justitiedepartementet, Säkerhetszoner – ökade möjligheter för polisen att visitera för att förebygga brott, Ds 2023:31

Yttrandet

Socialdemokraterna tillstyrker Göteborgs Stads remissvar i sin helhet.

Yttrande

Vänsterpartiet

2024-01-16

Yttrande angående – Remiss från Justitiedepartementet – Säkerhetszoner – ökade möjligheter för polisen att visitera för att förebygga brott, Ds 2023:31

Förslaget om att införa säkerhetszoner riskerar att leda till integritetskränkningar, godtyckliga bedömningar och ökad misstro gentemot polismyndigheten. Det riskerar också att leda till diskriminering och etnisk profilering, där det i nuläget dessutom finns mycket små möjligheter för individer att utkräva ansvar från polisen om detta inträffar. Vänsterpartiet delar inte utredningens bedömning att information om att säkerhetszon ska inrättas eller dokumentation av åtgärderna förhindrar diskriminering eller stigmatisering.

Det brottsförebyggande arbetet bygger i hög grad på lokal närvaro, relationer och tillit mellan invånare och myndigheter. I Göteborgs stad har kommunen och polisen under lång tid byggt upp lokala samarbetsformer mellan kommun och polis för att arbeta effektivt med tidigt brottsförebyggande arbete. Detta arbete riskerar att undermineras och direkt skadas ifall invånarna i de politiskt eftersatta områdena förlorar tilliten till polisen, och därigenom också till kommunen, eftersom både skola och socialtjänst har samarbete med polisen framför allt kring barn och unga i utsatta situationer. Vänsterpartiet anser därför att förslaget om så kallade säkerhetszoner, eller visitationszoner, ska avstyrkas.

Yttrande

Miljöpartiet

2024-01-15

Yttrande angående –

Remiss från Justitiedepartementet – Säkerhetszoner – ökade möjligheter för polisen att visitera för att förebygga brott, Ds 2023:31

Miljöpartiet i Göteborg anser att förslagen i promemorian bör avstyrkas. Det är inte klarlagt om förslagen kommer att kunna ge tillräckligt stora effekter mot brottsligheten, i relation till det mycket stora ingrepp i den personliga friheten och rättsstatens principer som förslagen medför. Alla medborgare har rätt till samma skydd mot ingripande åtgärder från staten, oavsett var man bor eller hur man ser ut.

Vi ser stora risker med promemorians förslag om visitationer utan brottsmisstanke, där göteborgare i vissa områden kan komma att uppleva en ökad stigmatisering och att riskerna för rasprofilering och rasism ökar i samband med visitationer. Mycket av Göteborg stads trygghetsarbete är beroende av att bygga relationer. Förslagen i promemorian riskerar att försämra tilliten och öka misstron mellan polisen och de som bor och vistas i en visitationszon. Trygghetsarbete bygger på ett samspel och samarbete mellan alla aktörer i samhället där polis, kommun, näringsliv och civilsamhället tillsammans arbetar för ökad trygghet. Att skapa goda förutsättningar för relationsbygge och tillit till samhället, exempelvis polis, socialtjänst, skola och andra samhällsaktörer, är avgörande i trygghetsarbete och brottsförebyggande arbete. För att lyckas vända utvecklingen i de delar av Göteborg som är hårt drabbade av kriminalitet måste staden och lokalsamhället samarbeta nära. Att införa repressiva åtgärder som inte är rättssäkra försvårar denna viktiga allians. Vi noterar att ingen kommunal representant ingått i referensgruppen, och att det kommunala perspektivet inte analyserats. Promemorians analys avgränsas till att problematisera och analysera förhållanden som rör Polismyndighetens ansvarsområde och där kommunens ansvarsområde och perspektiv utelämnats. En barnkonsekvensanalys saknas helt liksom en redogörelse för konsekvenser för näringslivet som kan bli följderna om säkerhetszoner återkommande inrättas i ett visst geografiskt område, exempelvis vad gäller benägenheten att investera. Till detta kommer att den organiserade brottsligheten delvis ändrat karaktär. Den beskrivs idag som flytande vilket innebär att den geografiska faktorn spelar mindre och mindre roll och att visitationszoner blir ett ännu mer trubbigt verktyg.

Polisen i Sverige har idag relativt generösa möjligheter att genomföra visitationer enligt polislagen. Detta lagstöd har inte funnits i Danmark där inspiration hämtats till promemorians förslag. Om polislagens skrivningar gällande kroppsvisitation anses otillräckliga bör dessa ses över och förtydligas, istället för att möjligheten till godtyckliga visitationer i begränsade områden införs.

Detsamma gäller för lagstiftning rörande husrannsakan och användandet av tvångsmedel.

I promemorian diskuteras också huruvida beslutanderätten kring så kallade säkerhetszoner ska ligga hos Polismyndigheten eller hos en domstol. Vid ett eventuellt införande bör beslutet enligt vår mening ligga hos domstol, på samma sätt som det i dagsläget fungerar med exempelvis hemliga tvångsmedel och inte hos polismyndigheten som utredaren föreslår. Det bör också tydligt framgå vilket lagstöd polisen använt sig av när man beslutat om visitation för att motverka godtyckligt användande.

Utredningen tydliggör att så kallade säkerhetszoner skulle vara en del i ett stort arbete för att skapa trygghet och minska kriminalitet. Regeringen behöver då först säkerställa de andra insatserna, som exempelvis återställa de numera indragna statsbidragen till utsatta områden och möjliggöra för kommunerna att efterleva lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete, innan mer repressiva åtgärder kan diskuteras.

Yttrande

(L)

2023-01-16

Yttrande angående remiss från Justitiedepartementet, Säkerhetszoner – ökade möjligheter för polisen att visitera för att förebygga brott, Ds 2023:31

Utredningen undersöker och lämna förslag på hur ett system med tidsbegränsade och geografiskt avgränsade visitationszoner för att söka efter vapen och andra farliga föremål kan införas i Sverige. I uppdraget ingår att beakta grundläggande fri- och rättigheter och föreslå en reglering som inbegriper en prövning av åklagare och/eller domstol.

Vi delar utredarens syn att ett beslut om en visitationszon ska omfatta allmänna platser. För att en visitationszon ska få införas krävs att åtgärden är motiverad för att förebygga våldsbrott. Vidare delar vi utredarens bedömning att en sådan reglering riskerar att användas på ett sätt som upplevs diskriminerande eller stigmatiserande och på så sätt skadar tilliten till Polismyndigheten.

För en långtgående förändring och minskning av den grova brottsligheten menar vi att det krävs en kombination av repressiva åtgärder och brottsförebyggande åtgärder.

Yttrande

2024-01-15

Ärende nr:

Yttrande angående – Remiss från Justitiedepartementet – Säkerhetszoner – ökade möjligheter för polisen att visitera för att förebygga brott, Ds 2023:31

Införandet av säkerhetszoner och utökade möjligheter för polisen att visitera i exempelvis Göteborgs stad skulle få betydande positiva konsekvenser för samhällets övergripande säkerhet och trygghet. Genom att ge polisen ökade befogenheter skapas en ram för att mer effektivt bekämpa och förebygga brottslig verksamhet, vilket kan gynna både barnfamiljer och ungdomar.

För barnfamiljer blir en central fördel av dessa säkerhetszoner den förbättrade tryggheten. Områden där säkerhetszoner implementeras kan förväntas vara mindre mottagliga för kriminell aktivitet, vilket skapar en mer skyddad miljö för barn att växa upp i. Föräldrar kan därmed uppleva en minskad oro för sina barns säkerhet och kan känna sig mer förtroendefulla för att låta dem delta i utomhusaktiviteter eller leka i området.

För ungdomar kan säkerhetszoner och ökade möjligheter för polisen att visitera ha en dubbel inverkan. Å ena sidan skickar det en stark signal om att illegala aktiviteter inte tolereras och kan fungera som en avskräckande faktor för unga individer som överväger eller är inblandade i kriminell verksamhet. Å andra sidan kan det skapa en säkrare offentlig miljö för ungdomarna att navigera i. Minskad brottslighet i området ger ökad möjlighet att utforska och socialisera utan onödig risk.

Dessa zoner kan också innebära möjligheter för polisen att bygga positiva relationer med ungdomar och deras familjer. Genom att synas regelbundet och interagera på ett konstruktivt sätt kan polisen stärka förtroendet och öka förståelsen mellan samhällets unga och brottsbekämpande myndigheter. Det kan också ge utrymme för preventiva insatser, såsom informationskampanjer och samhällsengagemang, för att minska lockelsen av kriminell verksamhet.

Slutligen kan införandet av säkerhetszoner och ökade möjligheter för polisen att visitera vara ett viktigt steg för att stärka Göteborgs stads säkerhet. Genom att fokusera på kriminalitetsbekämpning och trygghetsskapande åtgärder kan dessa insatser forma en positiv samhällsmiljö och generera till en stad där invånarna kan känna sig trygga och skyddade.